

Emlékezés a kitelepítésre



Március 19-én délelőtt a Széchenyi István Általános Iskola 6. d és 7. d tanulói szívbemutatót adtak elő, felidézve a budakeszi svábok kitelepítését. A deportálás 1946. március 19-én vette kezdetét és március 25-éig tartott. Ez idő alatt négy transzportot, hivatalosan összesen 3 639 budakeszi lakost indítottak útjára a mai Baden-Württemberg felé, a tényleges szám azonban valószínűsíthetően meghaladta a 4 000 főt. Ez a község teljes lakosságának több, mint felét jelentette.

Délután Budakeszi Város Német Önkormányzata tartott megemlékezést az „Őseink emlékére” szobornál. „Csak azon embereknek, közösségeknek van jövőjük, akik múltjukkal, történelmükkel tisztában vannak” – mondta Schrotti János Budakeszi Város Német Önkormányzatának elnöke a budakeszi kitelepítés 73. évfordulóján. Kiemelte, hogy csak a múlt hibáiból tanulva építhetjük közösen a keresztény alapokon nyugvó jövő Magyarországot. Történelmi lépés, hogy Európában egyedülálló módon hazánkban jutott be a parlamentbe német nemzetiségi képviselő. Szintén a sváb identitás megerősödését mutatja, hogy városunkban a német nemzetiségi óvoda mellett egy német nemzetiségi általános iskola léte is körvonalazódik.

A szobornál dr. Győri Ottilia polgármester elmondta, Budakeszi sváb lakossága, és minden helyi lakos számára a kitelepítés megrázó és embertelen tett volt, melyet soha nem feledhetünk. A megmagyarázhatatlan tragédia fájdalommal elsősorban az érintettek, az itthon maradt és kitelepített sváboké, de közös történelmünk, közös életünk része is, hiszen a mi életünk is átszövik a sváb származású ismerősökkel, barátokkal való kapcsolatok. Az önkormányzat eddig is és a jövőben is feladatának tekinti, hogy a budakeszi svábokat támogatva, velük együttműködve alakítsa a település jövőjét, és velük együtt virágoztassa fel Budakeszit.

Az ünnepségen közreműködött a Budakeszi Hagyományörző Asszonykórus, a megemlékezés koszorúzással ért véget a szobornál. Az emlékprogramot gyertyafényes, német nyelvű szentmise zárta a Havas Boldogasszony római-katolikus templomban, melyet Mayer Mihály nyugalmazott pécsi püspök mutatott be.

Találkozási pont: a Svábbál

Budakeszi Város Német Önkormányzata március 2-án kilencedik alkalommal, rendezte meg a Svábbált, ezzel a korábbi évek hagyományának megfelelően zárta a báli szezonot településünkön. A SZIA tornatermében rendezett eseményt dr. Szalainé dr. Sándor Erzsébet, a nemzetiségi ombudsman-helyettes, dr. Győri Ottilia polgármester és Bakács Bernadett alpolgármester is megtisztelte jelenlétével. A budakeszi fúvósok Varga Lőrinc és Nagy Attila vezetésével hagyományos sváb népzenevel várták az érkezőket.

Schrotti János, a német önkormányzat elnöke köszöntötte a vendégeket, majd ezt követően az erdélyi Zsombolyán született ombudsman-helyettes nyitotta meg a bált. Beszédében megosztotta erdélyi személyes élményeit is, melyekkel közelebb hozta számunkra a nemzetiségi kérdés fontosságát, valamint a többnyelvűség előnyeit.

A sokszínű műsorban elsőként a SZIA második és hetedik diákjai felelevenítettek néhány régi táncos hagyományt, mellyel elkápráztatták a közönséget. Nagy Attila harmonikán kísérte a hagyományörző kör kórusát, mely sváb dalokat énekelt. A műsort Ormai Sebestyén vezetésével a Tarkabarka-Kunterbunt Óvoda szüleiből alakult táncsoport zárta, mely meghozta a vendégek kedvét az ezt követő tánchoz. A talpalávalót a Szomorer Jungs nevű somori sváb zenekar adta egészen hajnalig. Mindezek mellett teaház is gondoskodott a jó hangulatú beszélgetésekről.

Ahogy a műsorok színvonalára, úgy a hangulatra sem lehetett panasz. Öröm volt látni, hogy ez a bál nemcsak a budakeszi, hanem a zsámbéki, perbáli és a környező települések svábjainak is fontos találkozási pont. **Nagy Gábor**



Fotó: András Márton

Passiójáték 1931-ben

A Friss Újság 1931. április 5-i számában Stób Zoltán számol be a Budakeszin megrendezett passiójátékról, melyet két alkalommal láthatott a közönség a nagyhét folyamán. A lap második oldalán megjelenő részletes beszámolót a Budakeszi Helytörténeti Gyűjtemény és Tájézházban vehettem kézbe másolatban. Az újságíró hosszasan, dicsérő szavakkal mutatja be a Budakeszi Ifjúsági Egyesület által létrehozott előadást.

A passiójáték a misztériumjáték francia, illetve német formája. 1402-ben alakult Párizsban a Confrères de la Passion

A budakeszi 1931-es Passió-előadást a Stoflicz vendéglő színháztermében Miller János prépost-plébános vezetésével vitték színre

társulata a nagypénteki szenvedéstörténet megjelenítésére. Később irodalmi formát nyert és óriási méreteket öltött: több tízezer sor, több száz szereplő. A dél-bajorországi Oberammergauban a város lakossága 1663-tól mindmáig tízévenként megrendezi fogadalmi passiójátékát. Csíkomslyón 1721-től alakították ki a hagyományos passiójátékot. A környékünkön híres még a Budaörsi Passió, melyet 1933-ban mutattak be először, évente játszották 1939-ig. A rendszerváltás után többször felújították, legutóbb 2018-ban láthatta a közönség a Kő-hegyen.

A budakeszi 1931-es Passió-előadást a Stoflicz vendéglő színháztermében Miller János prépost-plébános vezetésével vitték

színre. Az előadások magyar nyelven zajlottak, melynek ékes magyarságát Kollár Gyula káplánnak köszöni meg az újságíró. A díszleteket de Ponte József fotográfus tervei alapján Stoffer János cipésmester készítette el. Az előadás során több mint hússzor változtak a díszletek a jelenetek között. A színpad átrendezése zökkenőmentesen zajlott a beszámoló szerint, a jelenetek között de Ponte József fűzött magyarázatot az elkövetkezendőkhöz.

A főbb szerepek alakítóit is felsorolja a cikk szerzője: Krisztust Martin Gergely, Júdást az előbbi testvére, Martin Jakab személyesítette meg, mindketten földművesek voltak. Kaifás főpapot Stoflicz háborús hadirokkant trafikos alakította, Péter apostolt Mayer Ferenc szabómester, Pilátust Geiger Ferenc kereskedelmi minisztériumi altiszt, Simont Alt Károly ácsmester, Annás főpapot Wegman Antal altiszt, Rabint Albrecht Ferenc bórkereskedő, a római kapitányt Pfendtner György bórkereskedő, János apostolt Stoffer János cipésmester játszotta. Összesen hatvanötven vettek részt a produkcióban, mely négy teljes órán át tartott.



Forrás: Budakeszi Helytörténeti Gyűjtemény és Tájézház

Fotók: id. de Ponte József

Összeállította: Ádám Éva



Mindkét előadáson zsúfolásig megtelt a nézőtér ünneplő ruhás férfinnel és fekete kendős asszonyságokkal. Gyermeket nem vittek, nehogy az ajtatos csendet megzavarják. Végül álljon itt egy idézet a cikkből: „Ámulunk és bámulunk, hiszen földművesektől, kisiparosoktól és kiskereskedőktől dehogyan vártunk ilyen tökéletes, mondhatni művészi munkát, amely még a hivatalos színháznak és színészeknek is becsületére válnék. De komolyan is veszik a budakesziek a dolgot, büszkéek is rá – meg is van rá minden okuk.”

Az előadásról de Ponte József számos fényképet készített, melyek megtekinthetők eredeti és digitalizált formában is a tájézházban. A Youtube webhelyen egy csaknem háromperces részlet látható az előadásból.

